

Ajankohtaiskatsaus Luumäen kirjastosta ja kirjastonjohtajuudesta

Sihyla 02.02.2026 § 10
6/12.03.02/2026

Valmistelija

Sivistys- ja hyvinvointijohtaja Koistinen Anu
puh. 040 512 6920
etunimi.sukunimi@luumaki.fi

Tällä hetkellä Luumäen kirjastojen henkilökuntaan kuuluu kolme (3) kirjastovirkailijaa, yksi (1) määräaikainen kirjastoapulainen ja yksi (1) kirjastonjohtaja. Kirjastonjohtajuutta hoitaa oman työnsä ohella sivistys- ja hyvinvointijohtaja.

Vuonna 2023 toukokuusta lähtien kirjastolla on ollut yhden kirjastovirkailijan paikka vähemmän, kirjastovirkailijan irtisanoutumisen jälkeen paikkaa ei enää laitettu hakuun säästösyistä.

- Kirjastossa on työskennellyt sen jälkeen yksi (1) kirjastonjohtaja ja kolme (3) kirjastovirkailijaa. Aiemmin oli yksi (1) kirjastonjohtaja ja neljä (4) kirjastovirkailijaa. Kirjastonjohtajan lähdettyä on ollut kolme (3) vakituista kirjastovirkailijaa + yksi (1) sijainen tai määräaikainen.
- Kirjaston edellinen kirjastonjohtaja Päivi Muukkonen oli virkavapaalla syksyn 2025 irtisanoutui tehtävästään 1.1.2026 alkaen.
- Sivistys- ja hyvinvointijohtaja on hoitanut virkavapauden ajan kirjastonjohtajan tehtäviä.

Luumäen kunnanhallitus on alustavasti keskustellut siitä, että sivistys- ja hyvinvointijohtaja jatkaisi kirjastonjohtajana oman työnsä ohella toistaiseksi myös 1.1.2026 alkaen. Tällä tavoin saataisiin sivistys- ja hyvinvointipalveluiden henkilöstömenoja kirjaston sekä toimialan osalta sopeutettua. Tammikuun 2026 aikana on henkilöstön kanssa käyty keskustelua mahdollisista järjestelyistä sekä tarkasteltu erilaisia toimintatapoja muissa maakunnan pienissä kirjastoissa.

Toimintamalliesimerkkejä muista Etelä-Karjalan maakunnan pienistä kirjastoista

Ruokolahdella kirjastonjohtajana toimii toimialajohtaja. Kirjastossa työskentelee kolme kirjastovirkailijaa, joista yksi on vastaava kirjastovirkailija -tittelillä. Toimialajohtaja on kirjaston hallinnollinen johtaja. Ei varsinaista kirjastonjohtajaa. Vahvuutena on taloudellinen tehokkuus. Käytännön arjen järjestelytilanteet (työvuorot esim. kuuluvat vastaavalle kirjastovirkailijalle). Ruokolahdella on yksi kirjasto.

Taipalsaarella sivistysjohtaja toimii kirjastonjohtajana, henkilökuntaan kuuluu yksi kirjastonhoitaja ja hän vastaa arjesta kirjastolle sekä kaksi kirjastovirkailijaa. Toinen virkailijoista keskittyy enemmän yhteistyöhön varhaiskasvatuksen ja koulujen kanssa. Taipalsaarella on yksi kirjasto, ei varsinaisia sivutoimipisteitä. Kesällä on varauduttu kolmen viikon sijaismäärärahaan. Taipalsaarella on yksi kirjasto.

Lemillä on yksi työntekijä, kirjastonhoitaja, joka vastaa kirjaston arjesta ja tekee esim. tilaukset. Hyvinvointikoordinaattori toimii hänen esihenkilönään

ja on tulosvastuullinen. Kunnanjohtaja on ns. kirjastonjohtaja, vaikkei sitä nimeä käytetäkään. Nuorisotyöntekijä on opetellut kirjaston ohjelmat ym. ja toimii kirjastonhoitajan lomasijaisena. Samoin hyvinvointikoordinaattori käy välillä vähän tuuraamassa ja hyllyttämässä, mikä on yllättävän kivaa ja tuo vaihtelua. Omatoimikirjasto antaa helpotusta pieniin kirjastonhoitajan poissaoloihin. Lemillä on yksi kirjasto.

Savitaipaleen kunnanjohtajan kanssa on käyty alustavaa keskustelua siitä, että kun heillä aloittaa hyvinvointijohtaja virassaan, niin kokoonnutaan yhdessä pohtimaan Länsi-Saimaan kuntien kirjastojen yhteisiä asioita ja toimintamalleja sekä suunnittelemaan tulevaisuutta.

Pääkirjastolla tällä hetkellä tarjolla olevia palveluita, joista olisi luovuttava tai ainakin etsittävä toinen taho hoitamaan niitä (mikäli kolme (3) kirjastovirkailijaa):

- vapaa-aikakorttien myynti ja lataus (muualle)
- vauvaperheille suunnatut paketit (muualle)
- kirjastokaraoke (jatko syksyllä 2026?)
- kirjaston kotipalvelu (mikäli tulee lisää asiakkaita)
- Jehu karhun -lukupolun järjestäminen eskarilaisille (?)
- kirjavinkkaukset (viimeksi pidetty vuonna 2024)
- matkailuneuvontapiste (työntekijöiden loma-aika)
- Luumäki-aiheisten tavaroiden myynti (työntekijöiden loma-aika)
- asiakkaille annettavat vesinäytekassit (työntekijöiden loma-aika + muu aika)
- Joukolan, Toukolan ja Jemman avaimien luovutus (työntekijöiden loma-aika)

Muita vaikutuksia:

- illalla tapahtuvien tapahtumien järjestämisestä on vähennettävä
- Heili-kirjastojen yhteisistä maakunnallisista työryhmistä vetäytyminen
- loma-aikoina kirjasto olisi laitettava kokonaan kiinni, omatoimi mukaan lukien
- kahden kirjastovirkailijan sairastuessa yhtä aikaa, kirjasto toimii pelkällä omatoimiajalla
- työkokeilu- ja tet-jaksopaikkojen väheneminen kirjastolla -> sitoo työntekijöitä
- kirjaston aukioloaikojen supistaminen -> enemmän omatoimiaikaa, henkilöstö paikalla vain ns. virka-aikana

Kirjastojen nykyiset aukioloajat:

Pääkirjasto

- ma-ke klo 10–18
- to klo 10–16
- pe klo 10–16

Omatoimi

- ma – ke klo 8–10 ja klo 18–20
- to klo 8–10 ja klo 16–20
- pe klo 8–10 ja klo 16–18
- la – su klo 8–17

Kangasvarren kirjasto

- ma klo 11–16
- to klo 12–16

Omatoimi

- ma klo 8–11 ja klo 16–20
 - ti klo 11–20
 - ke klo 8–20
 - to klo 16–20
 - pe klo 8–18
- **Arkipyhien aattoina kirjastot ovat avoinna klo 10–15.**
Juhannus- ja jouluaattoina kirjastot ovat kiinni

Muuta huomioitavaa

Kirjastovirkailijoiden kanssa tullaan käymään heidän tehtäväkuvansa läpi kevään aikana ja tarkistamaan, minkälaisia työtehtäviä heille tällä hetkellä kuuluu. Viimeisen viiden vuoden aikana työtehtävien sisältöjä on muokattu ja kirjastonjohtajan vaihtuvuus on aiheuttanut myös omat haasteensa niiden sisällöissä. Työssä jaksaminen on entisestään korostunut ja työhyvinvointiin tullaan myös panostamaan. Tavoitteena on turvallinen, terveellinen ja mielekäs työ. Mikäli sivistys- ja hyvinvointijohtaja jatkaa toistaiseksi kirjastonjohtajana oman työnsä ohella, niin tehtävien ja järjestelyn sujuvuutta tulee tarkastella säännöllisesti (vuosittain) niin sisäisesti työyhteisössä kuin ulkoisestikin luottamushenkilöiden toimesta. Kirjaston henkilökunnan kanssa on lisäksi käyty keskustelua työntekijämäärän kasvattamisesta 50 % kirjastoapulaisella, sillä kirjastonjohtaja ei ennäätä olla käytännön kirjastotyössä apuna (asiakaspalvelu, hyllyttäminen yms.) kuten aikaisemmat kirjastonjohtajat. Tätä vaihtoehtoa tulee myös perustellusti pohtia kirjastojen toimivuuden tulevaisuutta rakentaessa.

Kangasvarren kirjaston aukiolomuutokset

Kangasvarren kirjaston maanantain aukioloajaksi esitetään seuraavaa 9.2.2026 alkaen, voimassa olo toistaiseksi:

- **ma aukiolo klo 12–16 (henkilökunta paikalla)**
- **Lisäksi esitetään, että Kangasvarren kirjasto toimii omatoimiajalla 1.–30.4.2026 välisen ajan, jotta kirjaston henkilökunta pystyy järjestämään kevään vuosilomansa.**

Esittelijä

Sivistys- ja hyvinvointijohtaja Koistinen Anu

Ehdotus

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta merkitsee tiedokseen ajankohtaiskatsauksen Luumäen kirjastosta ja kirjastonjohtajuudesta. Kirjastonjohtajan tehtävien hoidosta tehdään esitys kunnanhallitukselle maaliskuussa sivistys- ja hyvinvointilautakunnan kokouksessa. Lisäksi sivistys- ja hyvinvointilautakunta päättää, että Kangasvarren kirjastolla muutetaan maanantain aukiolo (henkilökunta paikalla) klo 12–16 väliseksi ajaksi. Aukiolo on voimassa toistaiseksi 9.2.2026 alkaen. Samoin, lautakunta päättää, että Kangasvarren kirjasto toimii omatoimiajalla 1.–

30.4.2026 välisen ajan, jotta kirjaston henkilökunta pystyy järjestämään kevään vuosilomansa.

Lisäys huhtikuun aukioloihin pääkirjaston osalta:

Huhtikuussa 1.–30.4.2026 Luumäen pääkirjastossa henkilökunta paikalla
- ma–pe klo 10-16

Päätös

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta merkitsee kirjaston ajankohtaistarkastuksen tiedokseen, sekä hyväksyy huhtikuun aukiolon Kangasvarren kirjaston osalta ja lisätyn aukiolon pääkirjaston osalta.